

2016-01-14

Fråga-svar

Iran. Situationen för icke-troende, icke-praktiserande muslimer

Fråga

- Hur ser situationen ut för icke-troende och icke-praktiserande muslimer i Iran?
- Är det möjligt för en kvinna att leva i Iran utan att praktisera religion? Vilka konsekvenser kan det få?

Svar

Information om situationen för icke-troende, icke-praktiserande muslimer och specifikt kvinnor har varit knapphändig i konsulterade källor. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande. Refererade dokument bör alltid läsas i sitt sammanhang.

Situationen för icke-praktiserande muslimer

Österrikiska ACCORD har i en rapport (2015) sammanställt information kring behandling av religiösa minoriteter i Iran, där en källa beskriver följande intryck av iraniers religiösa tolerans:

...in general, ordinary Iranian citizens seem to be fairly tolerant, and, when left without interference from authorities, more curious about digressing religious belief and practice than condemning. Many Iranians also have a secular attitude, rejecting all religions, Islam included.
(s. 15)

ACCORD-rapporten omfattar ett avsnitt om icke-praktiserande muslimer, där källor bland annat uppger att dessa utgör en stor del av befolkningen i städerna, och att de där kan leda normala dagliga liv utan större problem. (ACCORD, 2015, s. 30-31)

I Landguidens avsnitt om sociala förhållanden i Iran beskrivs religionens betydelse i städer resp. landsbygd:

Den traditionella religiositeten är generellt starkast på landsbygden och bland städernas fattiga, och de vördar de nya, religiösa herrarna. Medelklassen och de flesta unga i städerna ser inte så allvarligt på de religiösa ritualerna, och de senaste årens konflikter mellan fundamentalister och mer sekulära iranier, som längtar efter ett annat, mer ”västligt” liv, har skärpt de sociala motsättningarna.

I en rapport från danska Udlændingestyrelsen säger en källa att Iran har både konservativa och sekulariserade grupper, där den sekulariserade gruppen inte deltar i offentliga religiösa manifestationer såsom fredagsbön etc. (DIS, 2014, s. 13)

Enligt en forskningsrapport (2013) från Intermedia, ett oberoende ideellt forskningscenter, visar undersökningar vikande siffror vad gäller praktiserande muslimer och att många iranier säger sig vara muslimer men i praktiken inte deltar i gudstjänster eller ber:

Some authors have argued that the influence of Islam in Iran has declined over the past three decades or have suggested that, while the majority of Iranians declare themselves Muslim, many of them are, in fact, non-practising Muslims who rarely attend religious services or pray.

For example, Roxanne Varzi in her book *Warring Souls: Youth, Media and Martyrdom in Post-Revolution Iran* noted that 75% of the general public and 90% of schoolchildren in Iran do not pray.⁷ On the other hand, a national study, conducted among the general public in 2009, found that 47% of Iranians attend mosque on a weekly basis.⁸

Even though the influence of Islam in Iran may have declined and the share of practising Muslims may be falling, the Young Publics study suggests that, at least for now, religion continues to play an important role in the lives of most young Iranians.

(s. 12)

Situationen för kvinnor

Enligt flera källor förväntas alla kvinnor oavsett religion följa islamsk klädkod, *hijab*, på offentliga platser. Viss rapportering visar på en mer avslappnad hållning från myndigheterna angående den obligatoriska islamska klädkoden, medan andra omtalar att polisen m.fl. regelbundet trakasserar kvinnor för att inte följa klädkoden på ett korrekt sätt. (ACCORD, 2015, s. 5-9)

Enligt artikel 638 i bok V i den iranska strafflagen kan en kvinna utan *hijab* på offentlig plats dömas till fängelse eller böter. (IHRDC, 2013)

Situationen för ateister

Enligt rapporter ökar antalet ateister i Iran, de kan leva normala liv om de inte offentligt uttrycker sina åsikter. Ateister riskerar dock att anklagas för apostasi, dvs avfällighet, vilket är belagt med dödsstraff i Iran trots att apostasi inte uttryckligen nämns i den iranska strafflagen (se vidare Lagstiftning nedan):

ACCORD (2015):

A senior research fellow in Iranian studies at a university in Germany stated in his August 2015 email response that atheists usually do not express their views in public and are thus able to lead normal lives in Iran without facing any further restrictions. (s. 51)

AI (2015):

...atheists, remained at risk of persecution, including arrest, imprisonment and possible execution.

DIS (2014):

... there are more and more atheists in Iran and that this is more accepted among some Iranians. (s. 13)

FIDH (2010):

The Constitution does not recognise a number of faiths, e.g. the Baha'i faith, and various branches of Sufis. Non-believers and atheists do not have the right to exist at all. (s. 8)

Lagstiftning

Enligt en rapport av IHRDC (2014) om apostasi (avfällighet) i Iran kan en muslim som lämnar sin tro åtalas för apostasi:

Under Iranian law, a Muslim who leaves his or her faith or converts to another religion can be charged with apostasy. In addition, any person, Muslim or non-Muslim, may be charged with the crime of "swearing at the Prophet" if he or she makes utterances that are deemed derogatory towards the Prophet Mohammad, other Shi'a holy figures, or other divine prophets.

Both apostasy and swearing at the Prophet are capital offenses. While the latter has been specifically criminalized in the Islamic

Penal Code, the former has not been explicitly mentioned as a crime. Nevertheless, provisions in the Islamic Penal Code and the Iranian Constitution state that Shari'a, or Islamic religious law, applies to situations in which the law is silent. As a result, the Iranian judiciary is empowered to bring apostasy charges based on its interpretation of Shari'a law.

(s. 1)

...apostasy laws do not treat men and women equally. Shi'a jurists generally hold that only male apostates are to be killed. Female apostates, on the other hand, may only be imprisoned.

(s. 37)

...there is considerable disagreement and ambiguity regarding acts that could constitute apostasy. While jurists generally concur that leaving Islam and embracing another religion or atheism establishes apostasy, they have different views regarding what specific acts are tantamount to apostasy. In addition, there is considerable ambiguity as to how apostasy laws affect Sunni Muslims, who comprise five to ten percent of Iran's population.

(s. 39-40)

Denna sammanställning av information/länkar är baserad på informationssökningar gjorda under en begränsad tid. Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i sammanställningen återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom sammanställningen göra politiska ställningstaganden. Refererade dokument bör läsas i sitt sammanhang.

Källförteckning

(Källor hämtade 2016-01-14)

ACCORD - Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation, *Iran: Freedom of Religion; Treatment of Religious and Ethnic Minorities: COI Compilation*, September 2015, <http://www.refworld.org/docid/5609522a4.html>

AI - Amnesty International, *Amnesty International Report 2014/15 - Iran*, 2015-02-25, <http://www.refworld.org/docid/54f07ddf15.html>

DIS - Danish Immigration Service, *Update on the Situation for Christian Converts in Iran; Report from the Danish Immigration Service's fact-finding mission to Istanbul and Ankara, Turkey and London, United Kingdom*, 2014-06-23, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1403600474_rapportiranffm10062014ii.pdf

FIDH - International Federation for Human Rights, *The Hidden Side of Iran: Discrimination against ethnic and religious minorities*, 2010-10-21, N° 545a, <http://www.refworld.org/docid/4cc034f42.html>

IHRDC - Iran Human Rights Documentation Center, *Apostasy in the Islamic Republic of Iran*, 2014-07-30, http://www.iranhrdc.org/files.php?force&file=reports_en/Apostasy_in_the_Islamic_Republic_of_Iran_104287928.pdf

IHRDC - Iran Human Rights Documentation Center, *Islamic Penal Code of the Islamic Republic of Iran – Book Five [English translation]*, 2013-07-18, <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000351-islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five.html>

Intermedia, *Youth in Iran: a story half told: values, priorities and perspectives of Iranian youth*, Young Publics Research Paper Series, No.1 – Iran, May 2013, <http://www.intermedia.org/wp-content/uploads/Young-Publics-Research-Paper-Series-Iran.pdf>

Landguiden, *Iran – Sociala förhållanden – Social struktur*, 2015-02-18, <http://www.landguiden.se/Lander/Asien/Iran/Sociala-Forhallanden>

USDOS - United States Department of State, *2014 Report on International Religious Freedom - Iran*, 14 October 2015, <http://www.refworld.org/docid/5621059115.html>